

PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMAI LIETUVOJE
ANTROJO PASAULINIO KARO METAIS:
LENKŲ POGRINDIS 1939–1945 M.

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS

ARŪNAS BUBNYS

PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMAI LIETUVOJE
ANTROJO PASAULINIO KARO METAIS:
LENKŲ POGRINDIS 1939–1945 M.

VILNIUS
LI
LEIDVYKLA
2015

UDK 323.15(474.5)(=162.1)
Bu-11

Knygos rengimą ir leidybą finansavo
LIETUVOS MOKSLO TARYBA
Nacionalinė lituanistikos plėtros
2009–2015 metų programa
(Sutartis Nr. LIT–7–17)

Recenzentai:

dr. Arvydas Anušauskas
dr. Algimantas Kasparavičius
dr. Vitalija Stravinskienė

Bubnys, Arūnas

Bu-11 Pasipriešinimo judėjimai Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais : lenkų pagrindis 1939-1945 m. / Arūnas Bubnys ; Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius : Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 536 p. : iliustr.

Santr. angl., lenk.. – Bibliogr., p. 483-493, ir išnašose. – Asmenvardžių r-klė: p. 494-528
ISBN 978-9955-847-96-0

Monografijoje nagrinėjama lenkų pagrindinės organizacijos – Armijos krajos (AK) Vilniaus apygardos veikla Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais (1939–1945). Armija krajos (toku pavadinimu veikė nuo 1942 m.) buvo slapta karinė organizacija, iš pradžių pavaldi Lenkijos emigracinei vyriausybei Prancūzijoje, o nuo 1940 m. vidurio Anglijoje. Svarbiausias AK kovos tikslas buvo Lenkijos valstybės atkūrimas su prieškarinėmis rytinėmis sienomis (iki 1939 m. rugsėjo 1 d.). Lenkų pagrindžio raidos kulminacija laikoma 1943 m. pabaiga–1944 m. pirma pusė, kai susikūrė ir aktyviai veikė AK partizanų būriai, brigados ir grupuotės. Organizuotas, centralizuotas ir gausus lenkų pagrindis Lietuvoje veikė penkerius su puse metų – nuo 1940 m. pradžios iki 1945 m. vidurio. Pagrindžio nariai aktyviai, ginkluotais ir neginkluotais būdais kovojo dėl nepriklausomos Lenkijos valstybės atkūrimo ir Vilniaus krašto grąžinimo Lenkijai. Šios kovos metu šimtai pagrindžio narių žuvo, tūkstančiai buvo suimti ir įkalinti nacių bei sovietų kalėjimuose, lageriuose. Kovose taip pat buvo pralieta daug lenkų pagrindžio priešų – vokiečių, sovietų ir lietuvių – kraujo. Dėl nepalankios Lenkijos pagrindžio valstybei tarptautinės situacijos ir už ją stipresnių šalių (pirmiausia Sovietų Sąjungos) veiklos lenkų pagrindis Lietuvoje iki 1945 m. pabaigos buvo sutriuškintas.

UDK 323.15(474.5)(=162.1)+94(474.5)„1939/1945“

Viršelyje panaudotos nežinomų AK Vilniaus apygardos partizanų nuotraukos iš Lietuvos ypatingojo archyvo

Arūnas Bubnys

PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMAI LIETUVOJE ANTROJO PASAULINIO KARO METAIS: LENKŲ PAGRINDIS 1939–1945

Redaktorė *Romualda Brastavičienė*
Maketuotoja *Irutė Stukienė*
Dailininkas *Algimantas Dapšys*
Santrauką į anglų k. vertė *Lina Guobienė*
Santrauką į lenkų k. vertė *Teresa Dalecka*

2015 09 25. 32,59 leidyb. apsk. l. Tiražas 400 egz.
Išleido Lietuvos istorijos instituto leidykla,
Kražių g. 5, 01108 Vilnius
Spausdino Standartų spaustuvė
S. Dariaus ir S. Girėno g. 39,
02189 Vilnius